

75
LAT **ZUS**
1 9 3 4 - 2 0 0 9

PORADNIK EMERYTALNY

Partner cyklu

 SKOK STEFCZYKA

Emerytury pomostowe

Kto ma do nich prawo?

STOCKXPRT

Prawo do emerytury przysługuje pracownikowi urodzonemu po 31 grudnia 1948 r. Pracownik ten będzie mógł przejść na emeryturę pomostową po osiągnięciu wieku co najmniej 55 lat przez kobietę i co najmniej 60 lat przez mężczyznę, jeżeli spełni łącznie następujące warunki:

- ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat;
- ma okres składkowy i nieskładkowy (uwzględniony w wymiarze nie większym niż 1/3 udowodnionego okresu składkowego), wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał (co najmniej przez 1 dzień) prace:
- w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 lub art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych, albo
- w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w nowych wykazach prac;
- po 31 grudnia 2008 r. wykonywał (co najmniej przez 1 dzień) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w nowych wykazach prac;
- rozwiązał stosunek pracy.

Ustawa przewiduje również możliwość uzyskania przez ubezpieczonego urodzonego po 31 grudnia 1948 r. prawa do emerytury pomostowej w wieku niższym niż 55 lat dla kobiety i 60 lat dla mężczyzny. Warunki te są określone w art. 5–10 ustawy. Osoby ubiegające się o emeryturę pomostową na podstawie jednego z tych przepisów muszą spełnić warunki wskazane wyżej w pkt. 2–5 oraz muszą posiadać wymagany 15-letni lub, w niektórych przypadkach, 10-letni okres pracy w szczególnych

warunkach lub o szczególnym charakterze, dający podstawę do przejścia na emeryturę w wyżej wymienionym wieku emerytalnym.

Ponadto w niektórych przypadkach wymaga się dodatkowo uzyskania orzeczenia lekarza medycyny pracy o niezdolności do wykonywania prac w szczególnych warunkach wymienionych odpowiednio w tych przepisach. W przypadku na przykład pilotów statków powietrznych wymagane jest orzeczenie komisji lotniczo-lekarskiej o niezdolności do wykonywania prac w tym zawodzie.

Postępowanie w sprawie emerytury pomostowej wszczyna się na wniosek osoby ubiegającej się o emeryturę pomostową, zgłoszony bezpośrednio w ZUS lub za pośrednictwem płatnika składek. Decyzję w sprawie emerytury pomostowej wydaje i emeryturę tę wypłaca właściwa jednostka ZUS, a od tej decyzji osobie zainteresowanej przysługuje odwołanie do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

Wysokość emerytury pomostowej

Emerytura pomostowa stanowi równoważność kwoty będącej wynikiem podzielenia

podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, ustalone według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury pomostowej – tablic średniego trwania życia, służących do obliczenia emerytury z FUS.

Podstawę obliczenia emerytury pomostowej stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Jeżeli ubezpieczony jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury, składki na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowane na jego koncie w Zakładzie, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w Zakładzie. Kwota emerytury pomostowej nie może być niższa niż kwota najniższej emerytury, o której mowa w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Zawieszenie prawa do emerytury pomostowej

Prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu lub wysokość emerytury pomostowej ulega zmniejszeniu w razie osiągnięcia

Powiadom ZUS o przychodach

Emeryci i renciści, którzy dorabiają do swoich świadczeń, muszą liczyć się z konsekwencjami ograniczenia wysokości lub nawet zawieszenia swoich świadczeń. Nie dotyczy to jednak wszystkich. Po zakończeniu roku kalendarzowego przychody rozlicza się na podstawie zaświadczenia od pracodawcy zatrudniającego emeryta lub rencistę. Zaświadczenie należy dostarczyć do oddziału ZUS, który wypłaca emeryturę lub rentę. Dla emerytów i rencistów prowadzących działalność gospodarczą za przychód uważa się przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, określoną przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Informacja o przychodach potrzebna jest ZUS-owi do rozliczenia wypłacanego świadczenia. Zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na zmniejszenie wysokości świadczenia wpływa przychód przekraczający 70 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, nie wyższy jednak niż 130 proc. tego wynagrodzenia. Przychód w kwocie wyższej niż 130 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia powoduje zawieszenie emerytury lub renty, zaś przychód nieprzekraczający 70 proc. tego wynagrodzenia – nie wpływa na wysokość wypłacanego świadczenia. Od 1 marca 2009 r. 70 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia stanowi kwotę 2167,60 zł, a 130 proc. kwotę 4025, 60 zł. Kwoty te ulegają zmianie od marca, czerwca, września i grudnia. Na zmniejszenie lub zawieszenie wypłaty świadczenia wpływ ma każdy przychód z tytułu wykonywania działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, a więc m.in. z tytułu stosunku pracy, pracy nakładczej, pracy na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej lub prowadzenia działalności gospodarczej. Dotyczy to również sytuacji, w których przepisy przewidują wyłączenie z obowiązku ubezpieczeń społecznych z uwagi na ustalone prawo do emerytury lub renty lub też z uwagi na objęcie ubezpieczeniami z innego tytułu. Bez względu na wysokość osiąganego przychodu nie podlegają zawieszeniu ani zmniejszeniu świadczenia osób mających ustalone prawo do emerytury i ukończone 60 lat – kobiety i 65 lat – mężczyźni, a także osób, które pobierają z ZUS renty inwalidów wojennych, inwalidów wojskowych, których niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową, oraz rent rodzinnych przysługujących po osobach uprawnionych do tych świadczeń.

przychodów z tytułu działalności, objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (patrz ramka „Powiadom ZUS o przychodach”). Prawo do emerytury pomostowej ulega natomiast zawieszeniu – bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu – w razie podjęcia przez osobę, mającą ustalone prawo do tej emerytury, pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienionej w nowych wykazach prac. Prawo do emerytury pomostowej ulega również zawieszeniu na wniosek emeryta zgłoszony w trybie art. 103 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W razie zbiegu prawa do emerytury pomostowej z prawem do renty, uposażenia w stanie

spoczynku lub innego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym przysługuje tylko jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez uprawnionego.

Ustalenie prawa do emerytury pomostowej powoduje natomiast ustanie prawa do świadczenia przedemerytalnego lub zasiłku przedemerytalnego.

Rekompensata

Ubezpieczonemu urodzonemu po 31 grudnia 1948 r., jeżeli przed 1 stycznia 2009 r. wykonywał przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS – a nie ma ustalonego prawa

do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz do emerytury pomostowej – przysługuje rekompensata. Rekompensata będzie ustalana po złożeniu przez zainteresowanego wniosku o emeryturę. Rekompensata stanowi dodatek do kapitału początkowego, będącego składnikiem podstawy obliczenia nowej emerytury. ■

Masz pytanie?

Zadzwoń do eksperta ZUS
w środę 18 marca w godz. 12.00–14.00,
tel. (022) 623 30 64

Wykaz prac o szczególnym charakterze

Lp.	Rodzaj prac
1	Prace pilotów statków powietrznych (pilot, instruktor).
2	Prace kontrolerów ruchu lotniczego.
3	Prace mechaników lotniczych związane z bezpośrednią obsługą potwierdzającą bezpieczeństwo statków powietrznych na płycie lotniska.
4	Prace nawigatorów na statkach morskich oraz pilotów morskich.
5	Prace maszynistów pojazdów trakcyjnych i kierowników pociągów.
6	Prace bezpośrednio przy ustawianiu drogi przebiegu pociągów i pojazdów metra.
7	Prace funkcjonariuszy straży ochrony kolei.
8	Prace kierowców autobusów, trolejbusów oraz motorniczych tramwajów w transporcie publicznym.
9	Prace kierowców pojazdów uprzywilejowanych.
10	Prace kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.
11	Prace operatorów reaktorów jądrowych.
12	Prace operatorów żurawi wieżowych, do obsługi których są wymagane uprawnienia kategorii IŻ lub równorzędne oraz dźwignic portowych lub stoczniowych.
13	Prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.
14	Prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.
15	Prace bezpośrednio przy produkcji materiałów wybuchowych, środków strzałowych, wyrobów pirotechnicznych oraz ich konfekcjonowaniu.
16	Prace bezpośrednio przy sterowaniu blokami energetycznymi wytwarzającymi energię elektryczną lub ciepłą.
17	Prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem.
18	Prace członków zespołów ratownictwa medycznego i ekip ratownictwa chemicznego, górskiego, morskiego, górnictwa otworowego.
19	Prace pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a–5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, uczestniczących bezpośrednio w akcjach ratowniczych.
20	Prace nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, zatrudnionych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
21	Prace personelu sprawującego opiekę nad mieszkańcami domów pomocy społecznej dla przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie dzieci i młodzieży lub dorosłych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
22	Prace personelu medycznego oddziałów psychiatrycznych i leczenia uzależnień w bezpośrednim kontakcie z pacjentami, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
23	Prace personelu medycznego w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych i anestezjologii w warunkach ostrego dyżuru.

Wykaz prac w szczególnych warunkach

Lp.	Rodzaj prac
1	Prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla oraz rud metali lub ich wzbogacaniu.
2	Prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych.
3	Prace pod ziemią bezpośrednio przy drążeniu tuneli w górotworze.
4	Prace bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych, transportowaniu naczyń odlewniczych z płynnym, rozgrzanym materiałem.
5	Prace bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwanie elementów układu wlewowego, ścinanie, szlifowanie powierzchni odlewów oraz ich malowanie na gorąco.
6	Prace bezpośrednio przy obsłudze wielkich pieców oraz pieców stalowniczych lub odlewniczych.
7	Prace murarskie bezpośrednio w piecach hutniczych, odlewniczych, bateriach koksowniczych oraz w piecach do produkcji materiałów ceramicznych.
8	Prace bezpośrednio przy ręcznym zestawianiu surowców lub ręcznym formowaniu wyrobów szklanych w hutnictwie szkła.
9	Prace bezpośrednio przy kuciu ręcznym w kuźniach.
10	Prace bezpośrednio przy obsłudze agregatów i urządzeń do produkcji metali nieżelaznych.
11	Prace bezpośrednio przy obsłudze ciągów walcowniczych: przygotowanie, dozоровanie pracy walców lub samotków, ingerencja przy wypadaniu i zaklinowaniu materiałów.
12	Prace przy obsłudze dźwignic bezpośrednio przy wytapianiu surówki, stopów żelaza lub metali nieżelaznych.
13	Prace bezpośrednio przy produkcji koksu w bateriach koksowniczych.
14	Prace bezpośrednio przy wypychaniu koksu z baterii koksowniczych, gaszeniu lub sortowaniu koksu.
15	Prace bezpośrednio przy produkcji materiałów formierskich lub izolacyjno-egzotermicznych używanych w odlewnictwie i hutnictwie.
16	Prace bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub wyładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi.
17	Prace bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub rozładunku gorących wyrobów ceramicznych.
18	Prace bezpośrednio przy formowaniu wyrobów ogniotrwałych wielkogabarytowych przy użyciu ręcznych narzędzi wibracyjnych.
19	Prace przy ręcznym formowaniu, odlewaniu, czyszczeniu lub szklwieniu wyrobów ceramicznych.
20	Prace nurka lub kesoniarza, prace w komorach hiperbarycznych.
21	Prace fizyczne ciężkie bezpośrednio przy przeładunku w ładowniach statku.
22	Prace rybaków morskich.
23	Prace na statkach żeglugi morskiej.
24	Prace na morskich platformach wiertniczych.
25	Prace w powietrzu wykonywane na statkach powietrznych przez personel pokładowy.
26	Prace bezpośrednio przy obsłudze urządzeń wiertniczych i wydobywczych przy poszukiwaniu złóż ropy naftowej lub gazu ziemnego.
27	Prace bezpośrednio przy obróbce odwiertów w górnictwie otworowym: ropy naftowej lub gazu ziemnego.
28	Prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu, montowaniu elementów wyposażenia, spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją.
29	Prace wewnątrz cystern, kotłów, a także zbiorników o bardzo małej kubaturze po substancjach niebezpiecznych.
30	Prace przy ręcznym układaniu na gorąco nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych.
31	Prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem.
32	Prace garbarskie bezpośrednio przy obróbce mokrych skór.
33	Prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośną pilarką z piłą łańcuchową.
34	Prace w pomieszczeniach o narzuconej technologii temperaturze powietrza poniżej 0 °C.
35	Prace fizyczne ciężkie w podziemnych kanałach ściekowych.
36	Prace tancerzy zawodowych związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym.
37	Prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym.
38	Prace przy kuciu ręcznym w kuźniach przemysłowych oraz obsłudze młotów mechanicznych.
39	Prace przy produkcji węglików spiekanych, elektrod, rud i walczków oraz żelazostopów.